

SENMANARI HUMORISTICH Y SATIRICH DE BONA MENA
DONARÀ LLISSONS CADA DISSAPTE

Se trobarà en tots los kioscos y demás llochs de venta de periódichs

Número solt: 5 cèntims; número atrassat: 10 cèntims

SUSCRIPCIÓ

En Barcelona: semestre, 2 pesetas
» » un any, 3 »

En provincias: semestre, 2'50 pesetas
» » un any, 4'00 »

Extranjer: semestre, 3 pesetas

Administració: Fontanella, 5, entressol, 1.ª — La correspondencia al Administrador

UN PREGÓ

—Habitans d' aquesta casa
que dormiu tan dolços sónns,
sorolleu las carcanadas,
que hi haurá promte eleccions.

Altre volta es necessari
vostre concurs sens igual.....
Ja ho sabeu, donchs; ara..... ¡Viva
lo sufragi universal...!!!!

Autógrafo regio

Venecia, 19 enero 1898.

Mi querido Tristany: Ya me apresuré á darte las gracias por tus felicitaciones del día de Reyes, quiero repetirte el gusto que me causó tu telegrama, unido á tantos otros de compañeros nuestros de armas. Desde niño te conocí y aprecié, y comprendo todo lo que debes sufrir tu corazón de español ante las inauditas vergüenzas que impunemente se infligen por los gobiernos de la segunda Cristina, á nuestra Patria y á nuestra Bandera. Por eso quiero confortarte con dos palabras más. Espero firmemente que Dios nos tiene designados para vindicar la honra nacional, y creo que á tí, glorioso decano de nuestros héroes, te concederá la dicha de concurrir á esta grande obra Tu afectísimo,

CARLOS.

De gran consol serán pera 'l valent don Rafel Tristany, las hermosas frases de Don Carlos.

Y no sols per ell, sino per tots los carlistas, puig que las paraulas que 'l tal autógrafo tanca, son proba segura de que 'l Rey segueix punt per punt la marxa dels aconteixements que en nostra patria 's desarro-llan y alentan nostres esperansas per convertir las prompte en realitat regenadora.

¡Cóm debía rejuvenirse 'l cor del brau antich Jefe del Cuarto militar de Don Carlos!

¡Y cuánt dolsament recordo al bondadós y heróich Comandant general de la provincia de Barcelona!

Era jo un nen encara. Contava allavors uns cinch ó sis anys quan més potent y terrible esclatava la última guerra. Era 'l meu poble natal un dels mes constanment visitats per ambas forsas y cosa estranya, era també un dels menos apropósit, per sas malas condiciones estratégicas, per dormirhi ab complerta tranquilidad.

En ma casa, degut tal volta al carácter y carrera del meu avi y del meu pare que al Cel sigan, trobaban dols aculliment los principals jefes de las forsas, els quals dispensaren als meus pares sincera amistad, especialment los jefes carlistas y d' un modo particular, lo valerós don Rafel Tristany.

L' Ajuntament del meu poble, tenía sempre un empleat dalt del campanar que armat d' una ullera, procurava indagar si venia alguna columna y donar la senyal al poble.

¿Era carlista la columna? Donchs, nench... nench... nench, ab la campana mitjana. ¿Eran soldats? Donchs nanch... nanch... ab la campana grossa.

Jo, que á voltas al sentir aixó 'm trobava á estudi fent pals ó ganxos, sentía una especie de formigó á las camas y unas ganas de enrahonar que 'm costava alguna clatellada del mestre; mes jo no 'm podía dominar y dirijintme al del costat li deya:

—¿Has sentit, Nasi, la campana?

—Sí; m' ha semblat que era la grossa.

—No, noy, no; era la petita; ¿fugim? son carlins.

—No goso

—Donchs jo ¡ja ho veurás!

Y al mateix temps feya bellugar las camas precipitadamente y alsava 'l dit alt, ben alt porque prompte 'l vejés el mestre que 'm deya:

—Vaya usted.

Y jo, sense gorra, sense llibres, sense cartera feya veure que anava á... satisfacer una imperiosa necessitat y 'm llensava per aquells carers preguntant á tot bitxo vivent. ¿Per hont venen?... ¿per hont venen?

Y corria, corria adelerat camí avall, fins á trobarlos, fins prop d' ells y 'm colocava al costat del corneta d' ordres y saltava y brincava ¡ay quina alegría si era don Rafel! llavors sí que 'm tornava boig de contento.

Un día ¡felis día! havia jo anat lluny; un carlista havia caygut en terra, al mitj de la carretera com ferit per un llamp, y s' havian detingut. Jo vaig anar á trobarlos; suava com un carreter y de la meva cara 'n sortia foch. No sé com va arreglarse lo del pobre carlista, sols sé que 'l meu pare va visitar lo també en casa del poble.

Posats novament en marxa, sento que un carlí m' agafa pel cul de las calsas y 'm llensa sobre 'l caball de don Rafel camaquí, camallá.

¡Quina alegría! ¡quín goig! Jo també volía tocar las riendas, me sentía ja un valent, volía que 'l caball correqués, escapat, cap al poble y que 'm vejessin 'ls noys d'estudi, volía causarlos envidia...

Sort que don Rafel va lograr clemencia del meu pare, sino haguera rebut jo una pallissa de *padre y muy señor mío*.

SAID.

ROTATIUS

L' assumpto Dreyfus, á Fransa, ha donat molt que sentir; com á gossos se mossegan los diaris de París. Los diputats, los ministros, militars, jutges, y fins hi ha pres part lo *novelero* mes cínich, desvergonyit y asquerós naturalista que més infamias escriu. Los jueus que encara senten la fortor del *socarrim*.... tenen por d' altra vegada tornar á ser perseguits; y es clar.... ¡pobrats! son de playner, voldrían per tots estils un *advocat* que 'ls defensi, puig son carácter altiu y orgullós, no pot admetrer que s' esmentin los seus crims.... sens volguer fer recordansa que es llinatge malehit, que es sa rassa una ignominia; que fou lo poble ruí condemnat per lley divina á ser pe 'l mon espargits, expatriats per la terra per expiar lo seu crim.... sens poguer may mes ser poble, entitat, ni regne unit; que potser foren capassos de, reunits, *repetir* reincidint.... ¡Deicidas! ab lo Vicari de Christ. Be podrán ser milionaris y ser rics entre 'ls mes rics, mes l' estigma que 'ls condemna, ja may mes l' han de pahir; que es la rassa monstruosa dels sempiterns *rotatius*.

L' oncle Sam, que segóns diuhen nos té *carinyo* febril.... y 'ns estima y vol de veras cumplir lo nostre desitx, ha enviat á las Antillas un baixell dels *mes petits*, un barquet de poca-roba un.... ca, res; un barco amich, que fent rumbo, així, *de broma* va aná á Cuba.... *perque sí*. La escuadra New-Yorkina, pren *banyes de peus* molt sovint y está pels vols de la Isla fent *aigües*.... per divertir. Siguent Mac-kinley lo *pare* de los barcos New-Yorkins, y ensemps siguent lo nostre *Oncle* vist está lo *parentiu* de la flota *americana* ab nosaltres; *son cosins*. Y si un parent nos visita, naturalment qu' es ben vist. Donchs ¿per qué tant esbalotan los diaris de Madrid? ¿Qué té que veure que vaigin á Cuba 'ls nostres *cosins*?

¿Per qué las baladronadas del Heraldo y *rotatius*? ¿Que temen que se 'ls espalli la menjadora?... vull dir, ¿que potser temen que 's perdin las instituciones.... així? No hus espanteu papa-natas, no mogueu soroll ni crits. Ab lo decret autonómich Blanco-Moret-Sagastí, queda ja *salvada* Cuba: la Patria, surt de perills y lo govern guanya 'l títol d' *imprevisor-rotatiu*.... ¡Ay, instituciones d' Espanya! Deu vos donga bon profit, que sento en la orella esquerra los xiulets que fa 'l carril.... y.... veig al fiscal d' imprenta, mes lleig.... que 'l que jo vull dir.

FLÓSTICH.

MOVIMENT CARLISTA

Lo diumenge passat comensaren en lo Círcol Tradicionalista las conferencias que están á cárrech de la Joventut Carlista.

Lo distingit jove don Fernando de Abalo pronunciá un magnífich discurs sobre lo regionalisme en lo partit carlista, fent veurer que la regió es lo llas que uneix la familia y el municipi y manifestant que 'l regionalisme cab dintre del federalisme pero que aquest no cab dintre del regionalisme.

Manifestá que tan sols lo partit carlista pot plan-tejarlo ab tota sa puresa é integritat, puig es l' únich partit que vetlla pera 'l foment de la agricultura y de la industria que son los dos elements principals pera 'l desarrotllo de la regió.

El senyor Abalo fou interromput pels aplausos de la concurrència.

Avuy continuará 'l discurs, en forma de disertació.

Com deym la passada semana, la funció donada en l' Olimpo per la societat "La Diadema" composta d' elements carlistas, fou brillant.

La concurrència, qu' era numerosa, aplaudí calorosament "El Señor Gobernador" que tingué una interpretació mes que regular, com també las pessas "Tío.... yo no he sido" y "Niña Pancha", encara que aquesta última molt *reformada*.

Prefeririam que s' elegissin altres pessas que no 's fes necessari retocarlas, ja que retocadas no resultan, y sense retocar no *fan per casa*, com dihém en la correspondencia.

Á tots els artistas felicitem de veras, y d' un modo molt especial al senyor Juez, esperant que 's repetirán funcions d' aquesta naturalesa que contribueixen en gran manera en establir relacions entre las familias carlistas y á passar una estona distreta y agradable.

De la vetllada celebrada lo dimecres passat per la Joventut Escolar Carlista que resultá ser de primera, no 'ns hem podém ocupar per haver d' entrar en máquina lo present número.

AUCELLS DE... RAPINYA

Aymats deixebles: Lo meu cor experimenta un veritable goig al veure qu' heu sigut puntuals pera escoltar la meva pobre paraula. Vos parlaré breus moments dels aucells que... volan per Espanya, y us faré veurer quins son los qu' esgarrapan y quins los que no ho fan. En primer terme, fem distinció.

Ja sabeu qu' es lo que 'n dihém aucells; son sers que Deu ha creat y que possehint unas extremitats anomenadas alas, tenen lo poder de remontarse en los ayres. D' aquesta classe de aucells no 'n parlaré. Tinch propósit d' esplicarme respecte un' altre mena de aucells que no tenen alas ni plomas tan sols en lo seu cos, sino que, plumats de cap á peus, están cuberts de panyo y tela al istil de las personas, disfressant d' eixa manera la seva naturalesa feréstega y xarpadora.

De aquest modo los es més senzill satisfacer los seus desordenats desitjos ja que no 's fan sospitosos ab tanta facilitat als sers racionals que, ab ells, poblan la terra... espanyola.

Pero, hem de tenir en compte que d' aquesta classe de aucells n' hi ha de varias categorías y de distinta importancia. Uns son petits, cantan molt, tenen ungetas y fins esgarrapan, pero ho fan en contats cassos y en petita escala. Altres que ja s' ocupan més en esgarrapar que en enviar cansóns al ayre, també refilan be, pero troban més gust en fer correr l' *arpa* que la llengua.

Los últims, son los de major tamanyo; posseheixen unglas que ja no mereixen aquest nom, sino 'l de ganchos; son aucells de rapinya.

Lo seu *pap* no s' ompla may y encare que per espay de alguns anys no cessin un instant d' engullir ricas substancias, sos apetits no 's satisfant, al contrari, sembla que desperta en ells, en proporció creixent, la fam *dinerífica*.

De aquests sí que no us ne podeu fiar may. Procureu trevallar pera escursarloshi las unglas y si podeu lograrho, Espanya será salvada.

Lo lliberalisme, en compliment de sos infernals designis, ha llensat sobre Espanya un vol de aucells d' unglas llargas y finas... com ganxos de romana que s' ocupa constantment en rampinyar hisendas,

vidas, honors, virtuts y fins la vergonya que avuy ja no 'n tenim ni per medicina.

Finalment tinguen present, estimats deixebles, que d'aquestas bestioletas, bestiolas y bestiolassas, no hi ha poblet que no 'n coneixi de las primeras, ciutat que no 'n veigi de las segonas, ni capital ó Cort que no 'n tingui de las terceras. ¡Sobre tot las Corts! En aquests punts hi fan niu cada emporada una colla de aqueixas bestias que *carinyosament* cova una *vella* famosa en los anys de nostra patria y que us faré coneixer un altre día esplicantvos d'ahont es, qué fa y... lo que li tocará fer dintre poch temps...
Ordre, noyets, y hasta dissapte.

LO MESTRE JOVE.

A LO MESTRE VELL

DE LA ESCOLA DE 'N TITAS

Molt senyor meu y estimat Mestre: Avans que tot permetim donarli una satisfacció, si vinch á molestarlo, puig tinch present que vosté 's despedeix de nosaltres per dedicarse á la meditació y al estudi motiu que á mí m' ha decidit á enviarli aquestas ratlles creyent que 'm contestará, encare que no ho fassi davant dels meus condeixebles. Li dich aixó, no perque senti por, sino perque en aquesta ciutat es molt perillós pels pobrets que menjém farinetas y fem llargas caminadas y 'ns posém á las ordres dels que, com vosté, usan palmeta y devegades *las donan* sense mirar ahont cauhen.

Per lo demés, l' assumpto es lo següent:

Avans d'ahir m' apretá una necessitat molt perentoria visitant una casa particular del carrer de Manlleu, y mes que corrents tingui d'anar al lloch del 1 mes dos zeros; penjats d'un clau hi havian paperots que vaig llegir maquinalment, mes prompte vaig ficarme en lo contingut en un d'ells y 'm pugui fer cárrech del assumpto, es dir, de tot l' assumpto no, perque hi faltava 'l tros en que hi devia haver la firma. Va picarme la curiositat y m' entraren ganas de sapiguer si aquell escrit que jo atribuía á algún sargento retirat, corresponia en efecte á la imaginada procedencia.

Per aclarirho, cap á cal llimpia botas falta gent, á donar llustre á las sabatas, y vaig demanar si colecionavan lo Diari de Barcelona, aquell diari per el qual las classes conservadoras de nostra patria senten tanta devoció y tenen confiansa tant ilimitada que, en veient una cosa impresa en sas columnas ja ho creuhen de fe.

L' aludit article posava de tots colors als militars que deixen anar un xich la llengua y ¡adéu sargento retirat! lo firmava un tal J. Collell, especie de coronel místich.

Apesar de figurar l' aludit article en lo *Brusi*, periódich tan piados, tan caballer; y havent sapigut que lo dit firmant tenia un bon cárrech degut á muni-ficencia real (que sempre mereix respecte) 'm repugná sobremanera y fins vaig tirar lo diari, de fástich que 'm va fer. Mes, repensantme y creyent que faria mal deixarme portar del arrebato, me semblá millor consultar á vosté las següents preguntes:

¿Qué li sembla 'l *Brusi*? ¿Es bon periódich?

¿Está be que lo firmant d'aquell escrit, qual cárrech te per la gracia dels poderosos, critiqui als que, cobrant com ell, han exposat la pell... de la esquena mes de quatre vegadas per guanyarse'?

¿Sabria dirme vosté lo fi que 's proposava lo agraciad don J. Colell?

Esperant de vosté que satisfará la meva ignorancia en los punts aludits, se repeteix son afectísim y humilt servidor y exdeixeble

TOFOLET.

Vich, 31 de janer de 1898.

LO BASTÓ

De tant y tant qu' estudió per poguer dar la lliíss alguns diuhen que ja 'm veuhen l' ánima contra claror.

A mí sí que *re mi fa* si acás no 'm diuhen jo 't do, que mentres tinga memoria ja 'ls enjego á dida á tots.

De memoria no me 'n falta pro.... tinch de dirho, senyors: com la d' avuy no n' hi han gayres, no n' hi han gayres de lliíssos.

L' article que avuy m' ocupa, que versa sobre 'l bastó,

si 'l sabés tot,... bastaría per fer célebre 'l meu nom.

Mes com per mí es un assumpto casi completament nou, no será estrany que m' aturi perque sols ne sabré un tros.

Ans que Deu criés al home ja existían los bastóns; y sinó, que ho diga l' arbre causa de nostra dissort.

Per fer las primeras casas que s' han construit en lo mon lo bastó servía d' eyna y ja apuntalava 'ls rochs.

Tots los pobles que 's fundaren avans de la Redempció ab bastóns feren grans cosas, com l' historia ho conta prou.

Moisés extenent sa vara logra traspasá 'l Mar Roig; y ab sa vara, quan vol aygua, de las rocas surten fonts.

Josué y Caleb quan vejeren la terra de promissió ab lo bastó fet aposta varen durne fruyts molt bons.

Per portar l' arca sagrada del Temple de Salomó de bastóns també 's servían pro eran bastóns vestits d' or.

Si del antich Testament fent un salt passém al nou, veurém que el bastó avuy día te cent mil aplicacions.

Ab bastóns prims com un misto s' escura el dentat tothóm, y ab altres que apenas s' usan també 's pot encendre 'l foch.

A mes de prims, n' hi ha de dobles que s' anomenan *garrots* y tan aviat son de moda los primers, com los segóns.

Avans, de bastó 'n portavan solsament uns quants senyors, ó 'ls pobres que sense crossas caminavan á peu coix.

Avuy ne du tot ca-y-quitxo tant si está malalt com bo: al istiu que mes se 'n portan, pero al hivern son molt poch.

De bastóns n' hi ha tantas classes per la forma y pels colors, que 's pot fé ab la seva llista la cansó del enfadó.

Los uns volen puny de plata, pro contats lo tenen d' or; pochos lo demanan de llauna y hasta 's porta de llautó.

Horrorosos caps de bestia he vist per punys de bastóns que no 'ls duyan pas los membres de la colla del arrós.

Un diputat, que á mí 'm sembla tot ho es menos espanyol, en un bastó de ginebra va fer posá un cap de gos.

Un senyor de gran prudencia que ja es conegut de tots, portava un bastó de *cedro* y al bell cim un cap de llop.

Un periodista *mauxayre* que no s' enten de cap mot lo sol portar de caoba y al cap de munt un peix mort.

Un advocat jove, jove tant, qu' encare sembla un noy hi porta una serp de plata y 'l remena tot gomós.

Los espartenyers ja ho saben los mes escullits quins son, per so als carreters may falta la espartenya y 'l bastó.

Lo bastó ab un tros de roba pintat de vermell y groch es la bandera d' Espanya y ab altre drap... qualsevol.

Pot ser bo 'l de tortellatje com es bo 'l bastó de boix, pero cap com lo de freixa per fe entendre la rahó.

Si ágils son los de gatosa, los de freixa son tan forts que ho diu l' esquena dels quintos sempre que se 'n trau la pols.

Una serie de vaquetas ¡qué se 'ls posaría á tom als toreros, fi de sigle matadors de la nació!

Per cada crit que farían jo 'ls clavaria tal colp, que no 's mourían de terra, perque hi quedarian tous.

Ja 'ls han donat colps d' *estaca*

y ab gemechs de algún soroll fan veure que ja s' ofegan pro.... no volen deixá 'l lloch.

Are 's van comprant *escombras* per fer després un va y-tot; las garrotadas que faltan servirán per *matá 'l porch*.

Ara Espanya es una orquesta sense 'ls propis professors y en lloch se veu la batuta perque hi falta 'l Director.

Eixa batuta es lo ceptre que á manera de bastó empunyará Carlos séptim ans que Espanya vagi á fons.

CARLOS RIUBROGENT.

Del "Maine", acorassat que 'l govern nortamericá va enviar á l' Habana ja ningú se 'n recorda. Espanya es un malalt que ja no 's sent de las manxiulas que li aplican.

En los primers moments del barullo, mister Woodford vá determinar enviar la familia á Biarritz per lo que pugués sucsehir.

Pro després... va tranquilisarlo 'l Govern.

Está clar: El Govern coneix lo panyo y ja sab que fins que 'ls carlins diguin *prou*, no hi ha por de res.

Perque 'ls demés espanyols son masells.

Y tenen la badana á proba de bomba.

Ja s' ha publicat lo decret concedint á Primo de Rivera la Creu de Sant Fernando.

Solen dir que detrás de la creu hi ha 'l diable.

Pero en aquesta ocasió detrás de la creu hi ha... deu mil pessetas anuals.

¡Bomba!

L' Azcárraga s' ha retirat de la política.

Ho celebrém molt.

Aquest entés general que desde 'l ministeri de la Guerra tantas simpatías 's havia guanyat, va volguer llensarse al mar de la política y n' ha sortit com nou.

Acostumat á que 'ls soldats obeheixen com per ressort, va trobarse en que, sentat á la presidencia del Consell, tothom se 'l rifava.

Val més que s' hagi arrepentit y que s' entornhi á casa, que no que fassi com los toreros de *pacotilla*, que quan se 'ls tira alguna botella de gaseosa, perden l' oremus y volen ser més valents que may y no fan més que disbarats.

A caseta, don Marcelo, á caseta que fa fret.

Nada menos que á 9.742,000 duros ascendeix l' import de las reclamacions dels Estats Units fins al janer del 1897.

Una bicoka.

Per lo vist els *yankees* han pensat senyarse y s' han tret los ulls.

Si acás haguessin demanat tres ó quatre millons de pessetas, haurian cobrat bitllo-bitllo; pero n' han fet tanta feyna que 'l Govern no ha sapigut de ahont treure'ls.

¡Golafres!

Tenim la satisfacció de participar á nostres lectors que 'n Silvela y en Pidal s' ha casat.

Feya molt temps que festejavan y las relacions que duran massa son perillosas; pero al fi...

Eran padrins de la boda donya *Virtudes* Cap-sigrany y don Arseni Martínez Campós.

Lo capital ó dot que 'ls nuvis aportan á la nova casa, se 'l farán així que siguin poder.

Per ara tot son amoretas y requiebros mútuos, després ja vindrán las barallas.

DE DON CARLOS DE BORBÓN 3'50 pessetas

Pe 'ls de fora, més 0'50 pta. per certificat y franquetx.

RELIGIOSA

Santa Agueda, verge y mártir.

Era natural de Palermo, ciutat de la isla de Sicilia, y filla d' una casa de las mes nobles y ricas del país, á quals circumstancias acompanyava las personals de hermosíssima y honesta y sobre de totas ellas la de cristiana.

Estava vinculat el poder dels homes en Roma á l' emperador Decio y lo representava en la Isla lo president Quinciá, el qual fou l' encarregat de donar compliment á las ordres de persecució contra los soldats de Cristo, en los dominis que li tenia encarregats.

Maná Quinciá que comparegués á sa presencia la virtuosa Agueda y enamorat lo luxuriós president de las gracias de la donzella, faltant als edictes, sens jutjarla, maná que fos trasladada á una casa de lascivia, per veure si en ella podia torse la ferma voluntat de la Santa. Exasperat lo tirá al comprovar que res bastava per corrompre aquella ánima, maná fos portada á sa presencia y ab mimos primer, y amenasas després la conminá á que deixés de seguir á Jesucrist, y havent la Santa retxassat ab enteresa unas y altres, li feu donar una tremenda bofetada, dientli que aprengué a callar y á no injuriar á son senyor.

Plena de resolució la Santa, contestá á las amenasas de Quinciá dihent ¿qué fas? ¿qué esperas? lo cual enfurismá tan á aquell bréto que disposá li arrenquessin un pit en rodó y que la tanquessin á un calabosso; mes al següent dia lo pit estava milagrosament curat, lo cual acabá de fer soltar la sanya de Quinciá que encarregá escampessin per la sala brasas de foch y punxas clavadas en terra y que per sobre d' ellas hi fessin passar lo cos de la Santa. Retornada á la presó entregá l' ánima al Deu de las misericórdias, lo día 5 de febrer de l' any 252.

Santa Agueda es molt venerada en tota la Sicilia é invocada per las donas que tenen mal en los pits.

¡Quán tenen per apendre en Santa Agueda las donas de nostres días, minada sa fe per las campanyas dels que 's diuen llibertadors y redemptors dels drets de las donas!

¡Ah, si pensessin que aquests propagadors no son altra cosa qu' una especie de Quinciás rublerts de lascivia!

A la dona l' enaltí Jesucrist, y tot lo que 's vulgui fer, separantse de lo que Ell disposa, no donará altre resultat que degradarla.

POLÍTICA

Lo día 5 de febrer de 1835 tingué lloch en lo Pont de Arquizas (Navarra) la batalla del mateix nom.

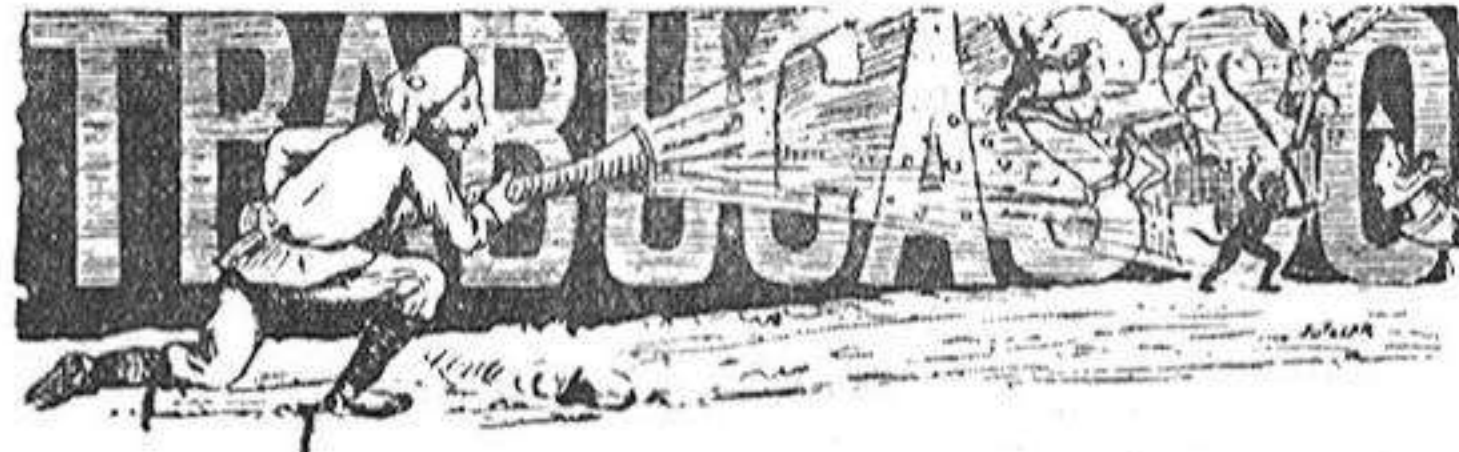
Lo geni de la guerra, lo gran Zumalacarreugi comandava als carlistas, y Lorenzo las cristinas ó liberals, en doble número al de sos contraris. Los carlistas ocupavan fortas posicions que atacá briosamente Lorenzo, mes tingué que replegarse lo primer batalló que enviá per forsar la pas del pont y decidit á guanyarlo se posá al front, y al veurer los carlistas tal coratje de los germans seus en la naturalesa de patria, li cediren el pas. Veu lo moviment de retrocés Zumalacarreugi y fent la mateixa operació, 's colocá al front d' un batalló de Navarra y enardits los voluntaris ab l' entusiasme de son jefe, cobran coratje y com un llamp corren á trovar á son enemich.

El choque fou tremendu, tots lluytavan, ningú retrocedia, los morts obstruían el pas; no semblava sino que allí lluytaren sols dos homes, los dos generals, tan identificats estavan las forsas ab qui las comandavan.

Per fi, los liberals retrossedeixen, los carlistas quedan amos del pont, mes continúa el combat de pont á pont del riu, al que posan fi las foscurias de la nit.

Al següent dia, no's veyá ja un liberal en tot l' entorn del lloch ahont lo día avants havian trovat dignes compartidors de son valor innegable.

Al pensar en tals cuadros de proesas, que tanta sang han costat á Espanya s'escapa involuntariament la exclamació: "¡Mal haja la dona, la venjativa primpeca, que dirigí la má del apocat y moribunt rey per torcer ab violencia lo dret establert!"

El Siglo Futuro que per lo vist sap molt bé la vida de Sant Ildefonso, fa notar la serie de inexactituds en que ha incorregut lo senyor Bisbe de Sió en l' acticle que va publicar en *El Diario Español* y que divideix en dos parts titoladas *El Santo* y *El Rey*.

No content encare *El Siglo Futuro* en fer públich que al senyor Bisbe de Sió, *El Santo* se li 'n havia pujat al Cel, digué que, la oració sagrada que va pronunciar en *Sant Francisco el Grande* l' esmentat Prelat, era la pitjor que havia pronunciat en sa vida.

Perque sembla que donya... flautas meresqué mes incensadas que 'ls mateixos sants.

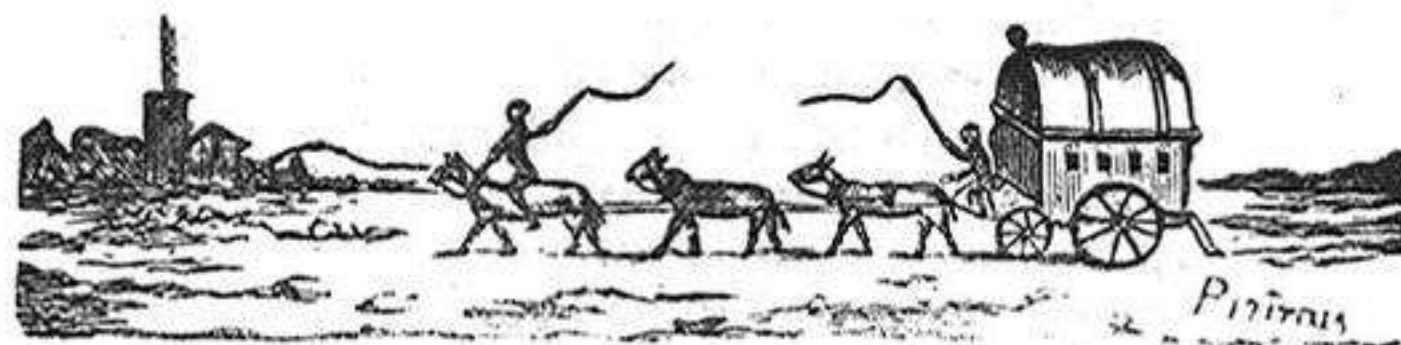
NO CEDAL.

CARTA CLOSA

Respetable Mestre Titas:

L' objecte de la present dirli es si admetre en sas aulas vol aquet pobre baylet, qu' ha d' apendrer geograffa com ensenyar vosté sab; que troba 'l nas de la Lluna, camps á l' estrella Polar, ulls de poll als demés astres y al Rey d' ells un tupé llarch. La gramática que ensenya també tinch d' estudiar; ¡Si 'm vegés caurer la baba sobre del meu cartipás quan sas llissions jo lleigeixo, no l' hauria de pregar com ara, que tant 'l prego perque 's dignés ensenyar'm. Senyor Titas, més diria pro tinch por de molestar per lo tant.... prengui paciencia que ja acabaré aviat. En mí tindrà un bon deixeble que no haurá de castigar, y no li cápiga dupte, que seré dels aplicats; que dintre de quatre días ó potser d' aquí quatre anys, seré mes sabi que 'ls ases, sabent fer ganxos y pals. Digui, doncas, senyor Titas ¿Podrá entrar, ab son permís, A la classe ab sos deixebles, son servidor

JOANET GRIPS?

CARTAS DE FORA

Reus, 29 de janer de 1898.

CORRIDA I.^a

Aquí 'm te senyor MESTRE, en mitj de la plassa. Brindo 'l toro á vosté y demés mestres y á tots los deixebles, y 'm presento devant de la fiera; li dono un *pas de muleta*, dos, tres.... una llarga, ¿ara's presenta? donchs ¡xach! li dono una estocada y... ¡cau!

¿Sap qui es, senyor MESTRE, lo toro que ha caigut als meus peus? ¿No? Vaig á dirli:

Lo penúltim diumenge recorregueren los carrers de nostra ciutat, ab son respectiu trajo militar, los soldats que tenim malalts procedents de Cuba y Filipinas, pero que ara están millor de salut.

Quan els senyors surtían de Missa *primera*.... á las dotze y mitja (puig aquí es moda anar á la tal missa y.... fer tart) se presenta un pobre soldat á demanar limosna á un senyor que per mes senyas, cobra del Estat y ¿sap quina limosna li feu? Donchs, un sofoc tan gran, que 'l pobre soldat va quedar tremolant y avergonyit.

Ja ho veu, senyor TITAS, quins senyors mes *caritatius* tenim á Reus.

La cara cau de vergonya al veurer com els soldats, després de derramar la sang y perdre la salut, se veigin obligats á demanar un bossí de pá, olvidats de aquesta colla de farsants que 'ns desgoverna y de la qual forma part, mes ó menos important aquest senyor tan caritatiu.

Aquest es lo *toro* de la present corrida. Mani y disposi de

MAZANTINI.

Castellar, 29 de janer de 1898.

Respectable senyor meu: He tingut lo gust de rebre la seva atenta y enterat de lo que 'm diu, dech contestarli que no he tingut cap pensament per ara, de deixar d'assistir á la seva escola, ahont reconeixo que s' hi ensenya la veritat y al mateix temps s' hi trovan condeixibles tan simpáticos que un no pot menos de posalhi carinyo; en proba de lo qual no tinch inconvenient en que inserthi la present.

La impaciencia de 'n *Lagartijo* es molt propia del carácter dels del seu *ofici*, sentint que en algunas ocasions se m'haigi anticipat; per lo que li aconsello que prengui paciencia, que no dormi massa tranquil y tingui la espasa ben *untada*, per quan no seria estrany que hagués de utilitzarla un altre día per un remat de toros sortits de una de las ganaderías mes notables.

L' aparició dels dos últims escriptors d' aquesta població, m' havia fet esperar que seguirían publicant altres diferencias que no son pas secrets; haventme fet molt poca gracia que s' hagin concretat ab una sola correspondencia cada un lo qual me fa suposar que, ó be son molt poch valents, ó no s' han atrevit mes que aixecar un poch la punta del vel de una tragedia del género *buffo*.

Ja sé de sobras, que la majoría de la gent de aquest poble, veuhen ab desagrado que s' haigi interromput la campanya de la que esperavan cosas mes grossas que las publicadas, pero es necessari que tots sápigam ferse cárrech que l' home previsor ha de tenir en compte l' aspecte de certas caras de *trastos de cementiri*, y ha de saber nadar y guardar la roba.

Convé tenir present que s' ha lluytat ab gent que, si be 's donan vergonya de cumplir lo precepte Pasqual y posar los genolls en terra quan van á Missa, sens faltarhi qui te talent per fer *comedias*, servint mes de víctima que de autor, com son incorregibles, tal vegada foren capassos de fer registrar un carro y hasta 'l *carreter* en busca de lo que pretenen trovar, sens tenir en compte las consecuencias que aixó podria portar; com tampoch tenen empaig de calumniar al Centre Carlista y escudarse ab *qui está molt* per sobre de tots en lloch de aprofitarse del seu exemple.

Tal vegada algú no sabrá á que puch referirme, pero sá-piga, senyor MESTRE, que no faltaré qui ho entindrà perfectament y picará de mans creyent que ha guanyat la victoria. A aquests me permetré aconsellarlos, tan si 'm volen creuer com si nó, que si persisteixen en no esmenarse y *garrar* sens tó ni só, quan me sembli oportú remouré assumptos tan interessants que deixarán parat; puig publicaré la historia de aquest poble desde alguns anys endarrera y, encara que per enllassar certs fets me sigui necessari parlar de alguns respectables difunts y d' altres de trista memoria, se llegirán cosas que semblarán mentida.

En fi, com confio tenir lo gust de veure 'l dintre de poch, esperaré aquella ocasió per dirli lo que no convé confiarho al carro ni al correu,

Tampoch puch entendre que 's proposa la persona que firma ab l' pseudonim *Mustela*, mes, me sembla que no 'l pot comprometer per res.

Disposi del seu amich.

FLISTIS.

Girona, 24 de janer de 1898.

Estimat senyor MESTRE: Crech que 'l día menos pensat tindrem de portar alguna llitera al saló de sessions de nostre Ajuntament. De tal modo se van posant las cosas que potser siga necessari aquell moble. L' *Antonet* s' ha entossunit en voler sempre tenir tancada la boca dels regidors y en obligarlos á que serveixin com de figuras decorativas y res mes. Y aquest ofici no fa pas per tots. Ja es veritat qu' entre ells n' hi ha alguns de ben plantadets; pero també n' hi ha d' altres que no poden pas servir de modelos de bellesa. A mes de que 'l públich no assisteix pas á las sessions únicament pera disfrutar de bonas vistas; pero aixó fer, bastaria visitar als regidors privilegiats. A la sessió hi van los actors pera tractar y resoldrer los assumptos de la ciutat y los miróns pera saber com van las cosas de casa.

Pero com que si las cosas se fessen com deuen ferse lo pobre *Antonet* quedaria vensut per la majoría y per la rahó, y descreditat devant del públich que coneixeria que treballa pera 'l sen sant, d' aquí se procura tant quant pot impedir tota discussió. Y com que 'ls regidors algún día se 'n cansarán, velhiquí perque 'm sembla qu' arriarém á veurer repartir pinyas.

Rebi l' afecte de son deixeble que 'l venera

SISET GIRONÉS.

CORRESPONDENCIA

Fil·ló.—Ab gust li publicaria, pero, necessito detalls. Sobre tot ben curtetas y substanciosas.

Aixelat.—També li publicaria, mes, com jo no estich á l' intríngulis de tot lo que passa á las poblacions, podria ser sorpresa la meva bona fe; sent precis que jo sá-piga ab qui tracto.

Carlos Riubrogent.—Gracias á Deu que 'ns ajuda. Me sabia greu que vosté no fos dels de la *escola*. Saludi á *Enas*; ja 'ns veurém allí.

P. R. Castellar.—Tan en Flistis com vosté tindrán la consigna. Per mí apretin tan com vullguin. Lo senyor E. M. N. va donarse de baixa del periodich. Deu li pagui lo que m' ha bescantat després de haver detingut la bomba que se li esperava.

P. F.—Llumanera.—Ganxo.—Colomet.—N. N.—A. E. I.—X. V.—Pitus.—No fan per casa.

Las demés, van contestadas particularment, ó esperan torn-

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.